

نظام برده داری در مصر باستان

۳ بهمن ۱۳۹۴ ساعت ۲۰:۱۱

بیشتر این رویدادها با استناد به مدارک ، شواهد و آثاری که به دست آمده است، مربوط به دوره زمام داری امپراطوران عهد باستان مصر است. خرید و فروش بردگان نیز در مصر امری عادی و متعارف بوده است.

اگر نظری به تاریخ اقتصادی و فرهنگی جهان باستان بیفکنیم ، متوجه می شویم که برده داری در تاریخ بشر پیشینه ای بسیار کهن دارد. مصریان نیز از این قافله عقب نمانده و در سایه مهاجرت ها، مسافرت ها، جنگ ها و به ویژه تجارت های دریایی به این گردونه جذب شده و سابقه برده داری آنان به اواخر هزاره پنجم پیش از میلاد مسیح و اوائل هزاره چهارم پیش از میلاد مسیح می رسد.

مصریان بین سه هزار تا دو هزار و پانصد سال یعنی از هزاره چهارم تا پایان عهد جدید مصر یعنی سال ۵۲۵ پیش از میلاد مسیح که سال سقوط مصر به دست پارسیان (هخامنشیان) است، به برده داری اشتغال داشته اند. برده پدیده ای ثابت نبوده و همانند کالا دست به دست می گشته است. نظام برده داری در مرحله تلاشی کمون اولیه و بر شالوده ازدیاد عدم تساوی اقتصادی که خود ثمره پیدایش مالکیت فردی بود، شکل گرفت. دولت برای نخستین بار در دوران بردگی پدید می شود.

برخی از مورخان اظهار داشته اند که تاریخ مصریان با نظام برده داری آغاز شده و یا به سخن دیگر رقم خورده است. این مطلب خیلی هم درست به نظر نمی رسد. البته این یک واقعیتی است که تحولات در نظام اقتصادی و داد و ستد کالاها، خرید و فروش زمین های کشاورزی، راهبری مراکز تولیدی و اداره کارگاه ها و امور حمل و نقل بدون عنصر برده امکان پذیر نبوده است. اگر به دوره های تاریخ مصر توجه کنیم به این نتیجه می رسیم که برده داری در مصر نیز دارای فراز و نشیب هایی بوده که آثار و دستاوردهای مصریان در عرصه های گوناگون هنر، صنعتی ، سیاسی و فرهنگی آن را نشان می دهد.

نظام ارزش گذاری برده در مصر باستان نیز همانند دیگر جوامع برده دار، بر سه اصل استوار بوده است. به سخن دیگر ارزش برده به سن، تخصص و تندرستی (سلامتی جسمانی و روانی) او وابسته بوده است. این واقعیت در نزد سومریان، بابلیان، آشوریان، یونانیان و رومیان نیز تثبیت شده و بر آن مبنا تجارت برده و استفاده از خدمات وی صورت می گرفته است. در هزاره چهارم قبل میلاد ، طبقات اجتماعی در مصر پدیدار شدند. در این میان کاهنان ، ثروتمندترین برده داران مصر بودند. درابتدا اسیران جنگی و بعدها تهی دستان مقروض آورده شده و به جمع بردگان اضافه می شدند و ثمره کار ایشان در طول هزار سال، مرداب های کرانه

نیل را مبدل به کشتزارهای وسیع کرد.

بر اثر جنگهای مصر، تعداد زیادی اسیر سوریه فلسطینی حبشی به این سرزمین آورده شد. کار کشیدن از بردگان از طرف فراعنه ای چون کنوپس و کفرن چنان شدت گرفت که برای تسریع در ساخت عمارت های خود، وقت عبادت نیز به غلامان نداده و آنها را از ورود به معابد منع می کردند. در اثر اشتغال حتی کشاورزان و دهقان ها به ساختن قصرها، زراعت تعطیل و قحطی سختی در مصر بروز کرد. شدت گرسنگی چنان بود که صدای بردگان بلند می شد و محافظین فراعنه چنان گرسنه بودند که اگر میوه ای در دست یک برده می دیدند به او حمله ور می شدند.

در مصر قدیم زمین به کشاورزان تعلق داشت. ولی بیشتر محصول آن را فرعون و روحانیون و اشراف به عناوین مختلف تصاحب می کردند. لباس کارگران و زارعین فقط پیراهنی بود که دور کمر می بستند و تا زانوی آنها را می پوشاند. زنها نیز فقط یک پیراهن کتانی داشتند. ولی کودکان آنها به کلی عریان بودند. قوت غالب روستاییان، ساقه گیاهان و گاهی نان و پیاز و حداکثر قدری باقلا بود. زیرا بیشتر محصولات کشاورزی ایشان را مامورین جمع مالیات و ملاکین و کاهنان گرفته و به پرداخت اقسام عوارض و انواع بیگاری ها محکوم می کردند. اگر زارعی از پرداخت سهم محصول استنکاف می کرد پس از شکنجه های فراوان، او را طعمه امواج دریا می کردند.

در نظام برده داری مصریان افزون بر اسیران جنگی ، یاغیان و کسانی که در جامعه مصر مرتکب تخلفات مکرر و نقص قوانین مصریان می شده اند، کسانی که از عهده پرداخت قروض خود بر نمی آمده اند نیز به بردگی می رفته اند. قبطیان یا بومیان مصری نیز در میان انبوه بردگان مصر بوده اند. افراد آزاد نیز که در جامعه مصر از امتیازات اجتماعی محروم می شده اند، تنزل مقام یافته و به بردگی می رفته اند. صاحبان حرف، مشاغل، مالکان زمین ها، دارندگان کارگاه های تولیدی و مراکز صنعتی نیز در صورت ورشکستگی از این قاعده مصون نبوده اند.

بیشتر این رویدادها با استناد به مدارک ، شواهد و آثاری که به دست آمده است، مربوط به دوره زمام داری امپراطوران عهد باستان مصر است. خرید و فروش بردگان نیز در مصر امری عادی و متعارف بوده است. در میان مصریان تاجران برده نیز بوده اند که گروه از بردگان که در واقع اصلی ترین سرمایه های برده داران بوده اند، به سرزمین های دیگر انتقال داده شده و همانند کالاهای دیگر به فروش رسانده می شده اند. حدس و گمان های زیادی درباره نظام برده داری در مصر باستان و مقایسه آن با همانند آن در سرزمین های دیگر وجود دارد که صفحات تاریخ و جامعه شناسی را به خود اختصاص داده است.

وقتی محققان و علاقه مندان به این گونه آثار مراجعه می کنند، مصر را در ردیف نخستین کشور های برده داری و در فهرست کهن ترین سرزمین های برده دار روی زمین مشاهده می کنند. اوج برده داری در مصر باستان مربوط به دوره پدر سالاری در مصر است. بردگان در نظام تولید مصریان مهمترین و مؤثرترین و در عین حال پربازده ترین ابزار، اهرم و نیروی کار و تولید به شمار آمده اند که با کمترین مزد بیشترین و دشوارترین کارها را انجام می داده اند. برخی نظام برده داری در روم باستان را تقلیدی از

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۲۰۷۱/باستان-مصر-داري-چرده-نظام/>